Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Совецэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 247 (6167)
ДЕКАБРИИН 16
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

Мүнөөдэр—һунгалтын үдэр

Советскэ сүүд—дэлхэй дээрэ эгээл демократическа сүүд мүн. Арадай эрхим хүбүүд, басагадта нэгэн һаналаар голосуудаа үгэе!

Бултадаа һунгалтада хабаадая!

Эрхим хүнүүдээ арадай сүүдүүдтэ һунгая!

...өөдэр Российска Федера...рэ тоодо манай республи...адай сүүдүүдые болон бусад союзна республикануудай сүүдүүдые һунгалга боло...нэ хадаа ажалшадай һайн...н болоно. Гражданин бүхэн дээрэ эгээл демократическа ...туцини — Сталинска Консти...үндэһөөр олоһон эрхээ эд...радайнгаа эрхим хүбүүд бо...сагадые арадай судьянар, заседательнууд болгон һун...айна.

...ай сүүдүүдые һунгаха һун... бэлэдхэл манай орон дотор ... болон политическэ угаа ...жэлтын оршон байдалда үн... Ленин — Сталинай партиин ...ри доро советскэ арад дай...лэй табанжэлые амжалта...р дүүргэөд, ажахы болон ...рая саашадань хүгжөөхын ...ршэмтэйгээр тэмсэжэ, ком... байгуулха замаар урагшаа дабшана.

...ай орон дотор коммунизм ...ын агуухэ сталинска прог... бэелүүлэн, советскэ хүнүүд болон Днепр дээрэ, Дон бо...у-Дарья дээрэ асари ехэ ба...үдые эршэмтэй түргэнөөр ...но, түрэл оронойнгоо байгаа...нэдхэн хубилгана. Советскэ арадуудай хани барисаанай ...алдар солын бата хэрэм бо...агуухэ социалистическэ гү...ай хүсэ шадал жэл ерэхэ ...лам бэхижэнэ.

...шаа, коммунизм тээшэ ма...мжалтатайгаар дабшалгын ...хала условинуудай нэгэн ха...ветскэ гүрэнине, гүрэнэй ор...ые бэхижүүлхэ ябадал боло... нүхэр Сталин һургана. ...э сүүд хадаа гүрэнэй шуха...нуудай нэгэн, социалисти...үүли ёһые, гурим журамые ...лгын шухала зэбсэг мүн.

...й агуухэ Советскэ Союз ...изм байгуулгые амжалта... ябуулха зуураа, бүхы дэл...рэ бата бэхи эб найрамда...өө, арадуудай аюулгүй бай...түлөө тэмсэжэ, шэнэ дай ...эхые һэдэдэг англо-амери... империалистнуудай бузар түсэбүүдые элирүүлэн сохи...ветскэ Союзай толгойлдог ...рамдалай, демократиин, со...ын лагериин хүсэнүүд улам ...гана, бэхижэнэ.

...нска Конституциин демок...ка принцибүүд дээрэ үндэ... советскэ сүүд хадаа социа...скэ гүрэнэй аша туһада ал..., арадай интересүүдые хам... арадай дура зоригые бэс... Советскэ сүүд хадаа гүрэ...аридалгада ажалшадые ха...даг орган, ажалшадай за...рган мүн, журамтай бай...мүүжүүлдэг зэбсэг мүн гэжэ ...енин заагаа һэн.

...й сүүдүүдые һунгалга хадаа ...стическэ демократизмын ...шөө дахин харуулха байна. ...й Конституциин 109-дэхи ...й ёһоор, арадай сүүдүүд ...бүгэдэниитын, сэхэ ба тэг...үүлиин эрхые үндэһэ бол...буса голосованиин ёһоор ... граждаанинуудаар гурбан ...олзороор һунгагдаха байна. ...улиин болохо үдэр хүрэтэр ...хүрэһэн бүхы граждани...үдээр һунгуулиингаа эрхэ ...ан шоурнуудһаа бэшээрээ, ...э районой арадай судьяе болон арадай заседательнуудые һунгаха байна.

Манай республикын ажалшад арадай этигэл найдабарине үнэхөөрөө харюулжа шадамаар, ажал хүдэлмэри дээрэ шалгаран гараһан эрхим хүнүүдые арадай судьянарта болон арадай заседательнуудта кандидадуудаар дэбжүүлээ. Бүхы дээрээ республика дотор арадай судьянарта кандидадуудаар 34 хүн, арадай заседательнуудта — 2100 хүн дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэрэй тоодо мянга гаран эхэнэрнүүд бии. Олон жэлдэ юстициин органуудта хүдэлмэрилһэн хүнүүдшье, энэ хүдэлмэридэ һаянай эхилэн ороһон хүнүүдшье кандидадуудай дунда бии. Жэшээлхэдэ, сүүдэй органуудта хори гаран жэл соо хүдэлмэрилһэн нүхэр Наталья Ивановна Сабурова Улан-Удын Городской районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Зэдын аймагай арадай судьяда кандидат нүхэр М. Б. Пахаева, Кабанскын аймагай арадай судьяда кандидат нүхэр А. В. Баторов, Прибайкальска аймагай арадай судьяда кандидат нүхэр Б. Ц. Тоглоев —эдэнэр болон бусад хадаа социалистическэ гүрэнэй интересүүдые, арадай интересүүдые сахижа шадаха байһанаа бодото ажал дээрэ харуулһан нүхэд мүн. Эдэнэрые ажалшад мэдэхэдээл нимэ харюусалгата тушаалда дэбжүүлээ.

Ажалшадай дэбжүүлһэн кандидадуудай дунда коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүд, ородууд, буряадууд болон бусад национальностьнуудай түлөөлэгшэнэр, хүдэлмэришэд, колхозингууд, интеллигенци бии. Эдэнэр бултадаа арадай дундаһаа урган гараһан хүнүүд, Эхэ орондоо, Ленин — Сталинай партида үнэн сэхэ байдагаа бодото хэрэг дээрэ харуулһан хүнүүд мүн.

Арадай судьянарта болон арадай заседательнуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай урда тон харюусалгатай зорилго табигдана. Эдэнэр хадаа ленинско-сталинска түхэлэй ажал-ябуулагшад байха ёһотой. Арад зоной этигэл найдабарида хүртэхэ гээшэ, ажалшадай аша туһада, Эхэ оронойнгоо улам саашадаа һалбаран мандахын түлөө алба хэхэ гээшэ хэды ехэ хүндэтэй хэрэг гээшэб!

Манай арад өөрынгөө эрхим түлөөлэгшэнэрые арадай сүүдтэ һунгахадаа этигэл найдабариеэ манай бодото хэрэг дээрэ харюулха гэжэ этигэнэ.

Арадай сүүдүүд хадаа арад зониие хүмүүжүүлхэ талаар тон ехэ үүргэ дүүргэдэг. Советскэ сүүд хадаа хуули ёһонуудые хэлбэрилтэгүй сахиха, социалистическэ зөөридэ гамтайгаар хандаха, гүрэнэй үмэнэ уялгануудаа үнэн сэхээр дүүргэхэ, социалистическэ Эхэ орондоо, коммунизмын хэрэгтэ үнэн сэхэ байха гэһэн үзэл сурталаар хүнүүдые хүмүүжүүлнэ.

Арадай сүүдүүдые һунгалга хадаа коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй блогой хүсые үшөө дахин харуулха байна. Советскэ арад энэ һунгалта дээрэ өөһэдынгөө морально-политическэ нэгэдэлые, Ленин—Сталинай партиие тойрон нигтаар жагсаһанаа үшөө дахин харуулхань лабтай.

Нүхэд һунгагшад! Эбтэй эмхитэйгээр һунгуулиин уриалуудта ерэжэ, арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадые арадай сүүдүүдтэ һунгая.

Д. Дамбаевай зураг.

Һонирхолтой тоонууд

Оршуулагшадай бүхэсоюзна зүблөөн Москвада боложо дүүрэбэ. СССР-эй ахадүү арадуудай литературануудай туйлай ехэ ургалта ба Советскэ Союзай олонациональна агуухэ бүлын гэшүүдэй творческо хани барисаан эндэ эли тодоор харуулагдаа. Агуухэ Октябрьска революциин ашаар эрхэ сүлөөгөө олоһон манай Эхэ оронай арадуудай формоороо национальна, удхаараа социалистическэ культура туйлай түргэнөөр сэсэглэн һалбарһан байна. Энэ хадаа Советскэ Союзай бүхы национальностьнуудай өөһэдынгөө культурна туйлалтануудые хоорондоо үргэн ехээр халан абалсаха ябадалда хүргөө. Энэ хэрэгтэ манай литературна оршуулагшад ехэхэн үүргэ гүйсэдхэнэ.

Оршуулагшадай зүблөөнэй дүнгүүдтэ зорюулжа, поэт А. Сурковой бэшэһэн статья «Литературная газетэдэ» толилогдоо. СССР-эй арадуудай хэлэнүүд дээрэ номуудые хэблэлгын ургалта тухай тон һонин тоо баримтанууд тус статья дотор харуулагдана.

Советскэ засагай жэлнүүдэй туршада Пушкинай зохёолнууд 80 хэлэн дээрэ 60 миллион шахуу экземпляраар, Лермонтовэй — 56 хэлэн дээрэ 16 миллион экземпляраар, Лев Толстойн—71 хэлэн дээрэ 44 миллионһоо үлүү экземпляраар, Горькиин—71 хэлэн дээрэ 61 миллион экземпляраар хэблэгдэжэ, тараагдаһан байна.

Шевченкын зохёолнууд 35 хэлэн дээрэ 7.119.000 экземпляраар, Иван Франкын—17 хэлэн дээрэ 6.342.000 экземпляраар, Низамиин—17 хэлэн дээрэ 653.000 экземпляраар, Ованес Туманянай—10 хэлэн дээрэ 1.368.000 экземпляраар, Шота Руставелиин—15 хэлэн дээрэ 742.000 экземпляраар, Алишер Навоин — 17 хэлэн дээрэ 450.000 экземпляраар хэблэгдээ.

Советскэ уранзохёолшодой зохёолнууд ахадүү арадуудай хэлэнүүд дээрэ олон тиражтайгаар хэблэгдэнэ. Эдэ жэлнүүдэй туршада Маяковскиин зохёолнууд 49 хэлэн дээрэ 17 миллионһоо үлүү экземпляраар, Фадеевэй—55 хэлэн дээрэ 9 миллион шахуу экземпляраар, Тихоновэй—40 хэлэн дээрэ 6 миллионһоо үлүү экземпляраар, Джамбулай — 21 хэлэн дээрэ 1.125.000 экземпляраар, Сулейман Стальскиин—12 хэлэн дээрэ 229.000 экземпляраар хэблэгдээ.

АРАДАЙ СҮҮДҮҮДЫЕ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

☆

Ажалай амжалта

Бурпромсоведэй системын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин коллектив үйлэдбэриингөө программые дүүргэхэ талаар ехэ амжалтануудые туйлана. Энэ артель 1951 онойнгоо жэлэй түсэбые аяар Октябриин һайндэрэй урда тээ—ноябриин 4-дэ дүүргэһэн байха юм. Тиигээд ноябрь һара соо 150 мянган түхэригэй продукци гаргахаар хараалһан байгаа. Энэ түсэбөө үлүүлжэ, 170 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Артелиин бүхы хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ хабаадаһхай. Мүнөө тэндэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй нэгэшье хүдэлмэришэн үгы, бүгэдээрэн 1952 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна. Энэ жэлдэ 31 хүдэлмэришэн хоёшоол жэлэй нормо дүүргээ. Механическа цехын нүхэр Соболевой бригада һара бүхэндэ даалгабаряа 300 процент дүүргэнэ. Энэ бригада ноябрь һарада түсэбһөө гадуур 30 мянган түхэригэй продукци үгөө. Жестянна цехын коллектив поточно метод хэрэглэһэнэйнгээ ашаар ноябриин 8 хоног соо һарынгаа программа дүүргээ һэн.

Эдэ амжалтанууд хадаа хүдэлмэриин сагые нигтаруулһанай, үйлэдбэриие механизацилһанай ба уралан нарижуулгын дурадхалнуудые үйлэдбэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар туйлагдаа. Тус артель энэ жэлдэ хэдэн шэнэ түхеэрэлгэнүүдые абажа, гараар бүтээгдэдэг хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилһан байна. Артелиин түрүүлэгшэ Андрей Иванович Мартыненко энэ жэлдэ шэнэ станок тааруулан зохёогоо. Тэрэнэй ашаар миллион үлүүгэй түхэригэй арбилалта хэгдээ.

☆☆

Түрүү предприятинууд жэлэй түсэб дүүргэбэ

Арадай сүүдүүдые һунгаха үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаһан Улан-Удэ городой 19 предприятиин коллективүүд валовой продукци үйлэдбэрилхэ 11 һарынгаа түсэб 113,3 процент дүүргэһэн байна. Бүтээн гаргаһан продукциин хэмжээн нёдондо жэлэй энэ үетэй жэшэбэл 13 процентээр ургаба.

Тиихэдэ городтохи нютагай ба кооперативна промышленностиин 15 предприятинууд валовой продукци бүтээн гаргаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Тэдэнэй дунда: «Металлоширпотреб» завод (директорынь нүхэр Ситов), «Кооператор-комсомолец» гэжэ олзоборилгын артель (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев), Кировэй нэрэмжэтэ артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Мартыненко), «Красный путь» артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Морголин) ба бусад ороно.

И. Ёлшин.

* * *

«Бурмонголлес» трестын шпала хюрөөдэдэг предприятинуудай коллективүүд арадай сүүдүүдые һунгаха үдэрые ажалай амжалтануудаар угтажа байна. Тус предприятинууд шпала хюрөөдэхэ жэлэй түсэб дүүргэбэ. 160 мянган шпала түсэбһөө гадуур хюрөөдэжэ, оронойнгоо түмэр харгынуудта үгэһэн Онохойн лесокомбинадай коллектив социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын шпалозаводой, модо урадхуулгын Үдын конторын хүдэлмэришэд эрхим шанартай шпалануудые түсэбһөө гадуур хюрөөдэжэ байна.

Д. Очиржапов.

* * *

Бурят-Монголой АССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын предприятинуудай коллективүүд өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлмэрилжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гаргаха 1951 оной түсэбые болзорһоонь урид—декабриин 10-да 100,6 процент дүүргээ.

Мүнөө тус коллективүүдэй гэшүүд жэлэй дүүрэтэр үшөө 1500 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхын түлөө бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Үндэр бүтээсэ туйлана

Нютагай түлишын промышленностиин Улан-Удын гортопсбытэй Управлениин хүдэлмэришэд түлеэ тайраха үдэрэйнгөө нормые 150—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Арадай сүүдүүдые һунгаха үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ ороһоһон нүхэр Варфоломеевэй бригада циркульна хюрөөгөөр 50 кубометр тайрахын орондо 100—120 кубометр хүрэтэр тайрана. Тэрэшэлэн нүхэд А. Волчков, Судомойкин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүн лэ үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллана.

Д. Дамдинов.

Наука ба ухаалан зохёолгын талаар ...линска шангуудые олголгын комитедтэ

...эй Министрнүүдэй Совцэй ... наука ба ухаалан зо... талаар Сталинска шангуу...олгын комитедэй пленум ... А. Н. Несмеяновай түрүү...ро декабриин 11-дэ Моск...обо.

...ной Сталинска шангуудые ... түлөө зууршалагдаһан зо...ай тоо тухай мэдээсэлые ...й эрдэмтэ секретарь про... В. П. Елютин хэһэн байна. ...эмхи зургаанууд, дээдэ һур...д, министерствонууд ба ...н организацинууд наука ба ... элдэб һалбаринуудай та... промышленна болон хү...ын үйлэдбэриие үндэ...варижуулан һайжаруулха ...эгдэһэн 1500 хүдэлмэринүүдые эльгээһэн байна. Сталинска шангуудые олгохын түлөө зууршалагдаһан зохёолнуудай ба ухаалан зохёолгонуудай олонхинь машина бүтээлгэдэ, мүн барилгада, транспортда ба хүдөө ажахыда хабаадана.

Пленум секцинүүдэй составые батала. Физико-математическа наукануудай секциие академик Д. В. Скобельцын, горно-металлургическа—академик И. П. Бардин, химиин — академик М. М. Дубинин, биологиин—академик А. И. Опарин, хүдөө ажахын—академик Т. Д. Лысенко, медицинын—академик Н. Н. Аничков, историко-филологическа ба философско наукануудай—академик Б. Д. Греков хүтэлбэрилнэ.

1240 бригада мүрысэнэ

Сталинай нэрэмжэтэ московско автозаводто профсоюзна конференци боложо дүүрэбэ. Тоосоото элидхэл хэһэн завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чесноков социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар заводой коллектив ашаанай машинануудые ба автобусуудые үйлэдбэрилэн гаргалгые дээшэлүүлээ гэжэ хэлэбэ. Дүрбэн түрүү цехүүд жэлэйнгээ программа дүүргээ.

Эрхим шанартай продукци гаргахын түлөө 1240 бригада мүрысэнэ. 10 һарын туршада эмхидхэлэй-техническэ 6 мянган хэмжээ-ябуулганууд нэбтэрүүлэгдэжэ, 40 миллион шахуу түхэриг арбилха арга боломжо олгоһон байна.

Социальна страхованиин талаар завкомой бюджет 19,5 миллион түхэриг хүрэтэрөө ургаа. Энэ мүнгэнһөө 4500 хүдэлмэришэд ба инженернүүдтэ путевканууд үгтэжэ, тэдэнэр амаралтын гэрнүүдтэ ба санаторинуудта эльгээгдэһэн байна.

Колхозой эмнэлгэ-амаралгын газар

КИРОВ. Нарһан ойгоор хүреэлэгдэһэн ехэ сөөрэмэй эрьелэ Вожгальска районой «Красный Октябрь» колхозой санатори оршоно. Тэрэ хадаа область доторхи эмнэлгэ-амаралгын газарнуудай эрхимүүдэй нэгэн юм.

Санаторидо үбэлэй сезон эхилжэ, түрүүшын 36 колхозингууд ерэбэ. Санаторидо эмнэлгэ ба амаралгын бүхы услови байгуулагданхай. Эндэ электричествээр, үһаар аргалха газарнууд, рентгеновскэ кабинет хүдэлмэрилнэ. Амарагшад кино харалгаар, библиотекээр, спортивна хэрэгсэлнүүдээр ба бусад зүйлнүүдээр хангагданхай.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнуудай политическэ һуралсал һайнаар хүтэлбэрилхэ

Заиграйн аймагай партийна организацида политическэ һуралсалай шэнэ жэл нёдондонойхиһоо нилээд эмхитэйгээр эхилээ.

Түрүүшын һарын дүн дээрэһээ харахада, аймагай олонхи партийна организацинууд үнгэрэгшэ жэлэй алдуу дутуунуудһаа тобшолол хэһэн байна. Политһургуулинууд ба кружогуудай занятинуудынь программын ёһоор хэгдэнэ.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацие абаад үзэе. Тэндэ И. В. Сталинай биографи ба «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курс» шудалха кружогууд, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха һургуули эмхидхэгдэээд, һайнаар хүдэлмэрилжэ байна. Һарын турша 5—5 заняти хээ. Энэ партийна организациин коммунистнууд идейно-теоретическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын тула хододоо оролдолго гаргадаг юм.

Шулуутайн леспромхозой партийна организациин политһургуулинууд ба кружогууд мүн лэ һайнай тоодо ороно. Эндэхи кружогые нүхэр П. Герасимов (директорые политическэ талаарнь орлогшо) хүтэлбэрилдэг. Кружогой һурагшад бултадаа сугларжа, нүхэр Герасимовай тодо һонороор хэлэхые шагнаһан, ном уншан, марксизм-ленинизмын теори шудална. Орджоникидзын, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудта, Үнэгэтэйн, Илькын дунда һургуулинуудта партийна һуралсал мүн лэ саг соогоо үнгэргэгдэнэ.

ВКП(б)-гэй айком пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарай заняти түсэбшэлэн эмхидхэжэ, тэдэнэртэ тодорхой туһаламжа үзүүлнэ. Мүнөө жэлдэ иимэ семинар хоёр дахин болоо.

Бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ теори шудалагшад һайнаар һуража оронхой. Тэдэнэр һуралсалай түсэбүүдые зохёогоод, большевизмын теори шудалжа байна. Зүүн Сибиириин түмэр замай 14-дэхи дистанциин парторганизациин секретарь нүхэр Соколов, гүрэнэй селекционно станциин научна хүдэлмэрилэгшэ Леонтьева болон бусад амжалтатайгаар һурана.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые үзэлсэн ВКП(б)-гэй түүхые шудалагшадта зорюулжа, аймагай партийна кабинет хэдэн лекци уншуулһан байха юм. Бэеэ даагаад һурагшадта 3 лекци уншагдаа. Мүн радиогоор лекци уншагдана.

Гэхэ зуура, партийна һуралсал эмхидхэхэ талаар аймаг доторнай горьтой дутуунууд бии. Аймагай партийна ехэхэн организацинуудай нэгэн — Эрийскэ леспромхозой партийна эхин организацида 4 политһургуули, ВКП(б)-гэй түүхэ шудалха гол түхэлэй ба дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогууд эмхидхэгдэһэн байгаа. Эдэнэр занятияа хаһа сагаар соонь эхилжэ шадаагүй. Директорые политическэ талаарнь орлогшо энээндэ зэмэгэй. Өөрөө хүтэлбэрилэгшэ байһан аад, кружогойнгоо заняти мүн лэ эхилээгүй байгаа. Удаадахи занятинуудта һурагшадай миил 60—70 процентнь сугларaa. Мүн эндэ бэеэ даагаад һурагшадай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. «Улаан Эрхирэг» колхозой партийна организацида эмхидхэгдэһэн политһургуулинуудай түрүүшын хоёр занятинь таһалдаһан байха юм.

ВКП(б)-гэй айком партийна һуралсалай түрүүшын һарын дүнгүүдые согсолон гаргаба, коммунистнуудай һуралсалай түрүүшын занятинуудые таһалдуулһанайнь түлөө Эрийскэ леспромхозой директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Михеевтэ ба зарим партийна организацинуудай секретарьнуудта шангаар захин дурадхаба.

ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлэн, партийна һуралсал һайнаар эмхидхэһэн дүй дүршэлнүүдые хэрэглэн, манай партийна организацинууд дутуунуудаа мүнөө зайсуулжа байна.

Н. Ключерев, ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Теоретическэ конференци болоо

Һаяхан ВКП(б)-гэй Хориин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалагшадай теоретическэ конференци үнгэргэбэ.

Тус конференци дээрэ «Коммунистическэ партиин манифест» гэһэн Маркс ба Энгельсын, «Юу хэхэб?» гэһэн Ленинэй зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Марксизм-ленинизмые бэеэ даагаад шудалдаг 35 хүнүүдэй 33-нь конференцидэ хабаадалсаа.

«Коммунистическэ партиин манифест» тухай Курбын леспромхозой директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Цырендоржиев, «Юу хэхэб?» гэһэн Ленинэй зохёол тухайда аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Бусыгин гэгшэд элидхэл хээ.

Эдэ зохёолнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ нүхэд Ринчинов, Похосоев, Содномон, Гымпылова, Цыдендамбаев ба бусад ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Конференцинь идейно-теоретическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрбэ. Гэбэшье, тус конференци үнгэргэхэдөө ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһаг нэгэ алдуу гаргаһан байна. Юуб гэхэдэ, «Коммунистическэ партиин манифест», «Юу хэхэб?» гэһэн марксизм-ленинизмын классигуудай иимэ гүн ехэ зохёолнуудые нэгэ теоретическэ конференци дээрэ табихадань, зарим теоретическэ шухала асуудалнууд хүсэд һайнаар хэлсэгдэнгүй, гүнзэгыгөөр ойлгогдонгүй үнгэрһэн байна. Хойшодоо теоретическэ конференци үнгэргэхэдөө, марксизм-ленинизмын классигуудай нэгэ зохёолые абаад зүбшэн хэлсэдэг болохобди.

Б. Дагбаев.

Манай республикын комсомолецууд болон залуушуул арадай демократиин оронуудай ажабайдал тухайда ехэтэ һонирхонод. Заиграйн аймагай томодхогдоһон «Улаан Эрхирэг» колхозой эдир залуу хүбүүд, басагад өөһэдынгөө библиотекэ дотор арадай демократиин оронуудай журналнуудые ходо уншажа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Улаан Эрхирэг» колхозой полевой бригадын гэшүүн Галя Балданова (зүүн гарһаа), мүн һаалишан Дарима Бабуева гэгшэд «Демократическа Германи һэргээн бодхоогдожо байна» гэжэ журнал уншажа байна.

М. Миневэй фото.

Ном тараалгын һара үнгэргэгдэхэнь

Олониитэ ажалшадай дунда номуудые үргэнөөр пропагандировалжа, олоор тараахын тулада байгша оной декабриин 15-һаа 1952 оной январиин 15 болотор Улан-Удэ городто ном тараалгын һара үнгэргэгдэхэнь.

Большевистскэ парти ба Советскэ правительство болбол арад зоной дунда номуудые тараалгада айхабтар ехэ анхарал хандуулна. 1950 ондо Советскэ Союзай издательствонууд аяар 830 миллион шахуу экземпляр номуудые хэблэн гаргаа.

Номой магазинууд хаа хаанагүй нээгдэнхэй. Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо манай республикын аймагай центр бүхэндэ шахуу номой магазин эмхидхэгдээ.

Ажалшадай дунда ном тараалга амжалтатайгаар ябуулагдана. Байгша оной 10 һара соо манай республика дотор 4 миллион түхэригтэ ном худалдагдаа.

Ном тараалгын һара Улан-Удэ городто жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг болонхой. Энэ хадаа элдэб олон асуудалнуудаар хэблэгдэн гаража байгаа шэнэ шэнэ номуудтай ажалшадые танилсуулгада ехэ удхашанартай. Тус һарые үнгэргэлгэдэ городской номой бүхы магазинууд ба киоскнууд хабаадалсахаһаа гадна, «Союзпечатиин» 11 киоск Сэмбын фабрика дээрэ, уһан замай транспорт дээрэ, ПВЗ-гэй хэдэ хэдэн цехүүдтэ хүдэлмэрилхэ байна.

Һарын турша дотор политическэ, уранһайханай, научно-техническэ һони һонин зохёолнууд 500 мянган түхэригтэ худалдагдахаар хараалагданхай.

Ном тараалгын һарые амжалтатайгаар үнгэргэлгэдэнь номой худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ комсомолецууд, һурагшад, библиотекэнүүд болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Библиотекэнүүд, клубууд болон уншалгын байшангууд дотор номой выставкэнүүдые эмхидхэхэ, уншагшадай конференцинүүдые үнгэргэхэ шухала.

ВЛКСМ-эй Улан-Удын горком, тэрэшэлэн һургуулиин дирекцинүүд ном тараалгые эмхидхэлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Юуб гэхэдэ, ном тараалгада һурагшад олоороо хабаадалсаха юм.

Ном тараалгын һара хадаа Улан-Удэ городой олониитэ уншагшадай дунда советскэ номые пропагандировалгада ехэ үүргэ дүүргэжэ, номой худалдаа наймаае саашадань һайжаруулгада шухала түлхисэ болохо ёһотой.

С. Барер, Полиграфиздадай Управлениин начальнигай орлогшо.

Номой худалдаа һайнаар эмхидхэнэ

Ново-Селенгинскдэхи номой магазин (даагшань нүхэр Плотникова) ном тараалгаар жэлэйнгээ түсэбые байгша оной декабриин 1-дэ 120 процент дүүргээ. 105 мянган түхэригтэ ном худалдаха байһан аад, 11 һарын турша дотор 125,4 мянган түхэригтэ худалдаһан байна. Түсэбөө һараһаа һарада үлүүлэн дүүргэдэг байһанайнгаа түлөө нүхэр Плотникова грамотаар шагнагданхай.

Нүхэр Плотникова Кяхта город, Селендума, Галуута-Нуурай шахтануудта ошожо, саг үргэлжэ нүүдэл наймаа эмхидхэдэг байна. Мүн аймагай культурын байшангай дэргэдэ суглаануудай, вечернүүдэй болоходо номой киоск заабол эмхидхэгдэдэг юм. Ном тараалгынгаа түсэбые нүхэр Плотниковагай саг үргэлжэ дүүргэдэг байһаниинь энээгээр тайлбарилагдана.

Уран зохёолнуудые, илангаяа Сталинска шангай лауреадуудай зохёолнуудые, мүн естественно-научна асуудалаар номуудые ажалшад олоор хэрэглэнэ. Теэд иимэ номууд ехэ дутамаг байна.

«Роскнигторгын» республиканска конторо ба Сэлэнгын аймпотребсоюз номой магазинуудые элдэб һонин шэнэ шэнэ зохёолнуудаар хангаха хэрэгтэй. **В. Бадашкеев.**

ҺАНАА АМАР ЯБАДАЛАЙ ХОЙШОЛОНГУУД

Сэлэнгын аймаг хадаа республика дотороо малажал ехэтэй аймаг мүн. Зарим колхозуудынь 10 гаран мянган малтай. Энэ жэл аймагай колхозууд малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ аргатай байгаад, тэрэнээ гүйсэд хэрэглээгүй. Полинуудай соломо, мэхиинэ суглуулха ба нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри тэндэ муугаар эмхидхэгдэһэн байна.

Аймагай олон колхозууд бүри декабрь һара болотор малай үбэлжэлгэдэ мүртэйгөөр бэлэдхээгүй байгаа. Малай олон байранууд хүсэд заһабарилагдаадүй. Полинуудай соломо һүриилжэ абаагүй, полинууд дээрэ зеленкын хэбтэһэн ушарнууд тохёолдоно. Олон колхозой хүтэлбэрилэгшэд сагай уларилай дулаан байһанда найдаад, малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ шадахабди гэжэ бододог байха юм.

Аймгүйсэдком хадаа октябрь һарада комиссинуудые колхозуудта гаргажа, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шалгаһан байгаа. Энэ шалгалтаар олон дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ зайсуулхыень колхозуудай правленинүүдтэ дурадхагдаһан юм. Теэд аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай саашадаа шалгаагүй дээрэһээ тэдэ дутагдалнууд мүнөөшье болотор зайсуулагдаагүй үлэшоо.

«Социализм» колхозой малнууд оройдоо 30 процент тэжээлээр хангагданхай юм. Гэбэшье, энэ колхоз нэгэшье центнер нэмэлтэ тэжээл бэлэдхээгүй. 300 гаран гектар полиин соломо хуряагдаагүй хэбтэнэ. Хонидые наһанайнь ба тамир шадалайнь зэргээр гүүртэлээгүй, малай байра заһабарилга дүүргэгдээгүй байһаар. Гахайн, шубуунай байранууд һэльбэгдээгүй. Гүүртэ, отаранuудта тэжээл гаргашалгын график үгтөөдүй байна. Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Арьяжапов) тэжээлэй баланс табяад фермэнүүдые даагшадта үгэһөөрөө һанаагаа амаршоо. Гүүртэ, отарануудые даагшад, малшад үбэлдөө хэды шэнээн тэжээл гаргашалхаяа мэдэнэгүй. Холын гүүргэнүүдтэ тэжээлэй запас бэлдэгдээдүй байна. Жэшээнь, Елагут гэжэ нютагтахи нүхэр Батуевай отарада нэгэшье центнер үбһэн абаашагдаагүй. Тиихэдэ малай гүүртэнүүдтэ хүдэлмэришэд дутана. Малажалда үшөө 38 хүн эльгээгдэхэ ёһотой аад, мүнөө хүрэтэр эльгээгдээдүй шэгээрээ. Малай олон байрануудтэ кормушка[...] түхеэрэгдээдүй, үбһэ газарта хая[...] малдаа эдюулдэг байна. Мүн [...] колхоздо нэгэшье кормозапар[...] үгы, малда эдюулхын урда тэ[...] жээлээ буйлуулдаггүй байха юм.

Мүн Молотовой нэрэмжэтэ кол[...]зой малай үбэлжэлгэдэ ехэ дут[...] далнууд үзэгдэнэ. Колхозой прав[...]ни малай үбэлжэлгэдэ гараһан д[...] тагдалнуудые зайсуулхын тула [...] хихо хэмжээ абанагүй. Тэжээл[...] ехэ дутагдалтай байбашье, 200 г[...]ран гектарай зеленкые һүри[...] абаадүй, 400 центнер турнепсые [...]лиһоо хуряангүй хүлдөөһэн бай[...]. Мүн тэжээл гаргашалха, буйлуул[...] талаар дутагдалнууд бии. Тус ко[...]хозой хонидынь гүүртэлэгдэ[...] хурьгадынь эхэтэеэ сугтаа адуу[...]да ябажа, тамир шадалаа ех[...] гээжэ байна. Тиихэдэ мэргэжэлт[...] үгы дээрэһээ тус колхозой д[...] зооветеринарна участок хүдэлм[...]нэгүй. Малшад аяар аймагай це[...] мэргэжэлтэдтэ ошохо баатай б[...]дог.

Ерэхэ жэлэй түл абалгада [...] колхозууд муугаар бэлэдхэнэ. Э[...] тугалай ба хурьгадай һайн бай[...]нууд үгы юм. Тус колхозуудай [...]тэлбэрилэгшэд хадаа дулаан бо[...]һон хойно түлнүүд абтаха, тии[...]һээ байранууд хэрэгтэй бэшэ г[...] буруугаар бододог байна.

Аймагай бусадшье колхозу[...] малай үбэлжэлгэдэ муугаар б[...] хэһэн байна. Тиимэһээ малайнь [...] мир шадал муудана. Жэш[...] XVIII партсъездын ба Ворош[...]вай нэрэмжэтэ колхозуудта [...] ушар үзэгдэнэ. Эдэ колхозуд [...]даа элбэг хүрэхэ тэжээлтэй [...] тэрэнээ гуримгүйгөөр гаргаш[...]

Аймагай хүдөө ажахын таһа[...] хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэ[...] мэргэжэлтэд малай фермэнү[...] хаа-яа ябадаг, тиигээд дута[...]нуудые харабашье, зайсуулха [...]жээ абадаггүй байна.

Дурсагдагша дутагдалнууд [...] харуулнаб гэхэдэ, аймагай парти[...]на, советскэ, хүдөө ажахын ор[...]нууд, колхозуудай правленинүүд[...] зооветеринарна мэргэжэлтэд м[...] үбэлжэлгын ябасые хинан ш[...]даггүй, сагай уларилай дулаан [...]һанда һанаагаа амаршоод һу[...] байна.

А. Захаро[...]

Хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ

Кударын аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Павлов) ба тэрэнэй мэдэлэй 5 сельпо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд ерэһэн зарим эд бараа өөһэд хоорондоо хубаадаг байха юм. Энээн тухай аймсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Москвитин мэдэжэ байбашье, хэмжээ абанагүй.

Аймпотребсоюзай магазинуудта шүдэнэй порошок, паста байдаггүй. Мүн зарим магазинуудта ажалшадта хэрэгтэй шухала эд бараанай ба эдеэ хоолой зүйлнүүд тон хомор.

Гадна олонхи магазинууд соонь ариг сэбэр сахигданагүй. Эдээн соохи эд бараан ба эдеэ хоол[...] зүйлнүүд эһэ тооһондо дарл[...]шоод байдаг. Мүн зарим ма[...]нуудай продавецүүд худал[...] абаашадта хэрзэгы шэрүүнээр [...]дадаг байна. Жэшээлхэдэ, а[...] центртэхи дежурна магазинай [...]давец нүхэр Т. Абросимова а[...]шадта тон шэрүүнээр хандад[...] гадна, магазин соогоо ариг сэб[...] сахидаггүй.

Дээрэ дурсагдаһан баримт[...]дые усадхахын тула Бурмонко[...] союзай правлени зохихо хэм[...] абаха бэзэ гэжэ һанагдана.

Д. Бадма[...]

Колхознигуудай ажалай эмхидхэл ба түлөөһэ гуримшуулха

Хүдөө ажахын артельнүүдые ажахын-эмхидхэлэй талаарнь бэхижүүлхэ, колхозуудай ниитын зөөриие арбидхаха, колхозуудтахи ажалай эмхидхэл ба түлөөһэ гуримшуулха гээшэ колхозно байгуулалтын шухала зорилго мүн гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска пленум зааһан байгаа.

Партиин Центральна Комитедэй энэ заабариин үндэһөөр, «Колхозуудта ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба ажалай түлөөһые гуримшуулха хэмжээнүүд тухай» тусхай тогтоол 1948 оной апрелиин 19-дэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет гаргаа һэн. Колхозуудта ажалай эмхидхэлые һайжаруулха хэрэгтэ тон шухала үүргэ эзэлдэг үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ гэжэ тус тогтоол соогоо Министрнүүдэй Совет зааһан юм.

Хүн бүхэнэй ба бүлэг хүнүүдэй хэһэнэй зэргээр ажалыень түлэхэ, ажахын һалбари, культура бүхэндэ, бригада ба фермэ бүхэндэ гаргашалагдаха ажалта үдэрэй түсэб табиха гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет колхозуудта дурадхаһан байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоолые бэелүүлэн, манай республикын олон колхозууд ажалай бүтээсэ нилээд ехэлхэһэн, колхозой үйлэдбэридэ бүхы колхознигуудай хабаадалгэ хангаһан, артельнүүдэй экономикые бэхижүүлһэн, колхознигуудаа баян шадалтай болгоһон байна. Тиигэбэшье, зарим колхозуудта ажал эмхидхэлгэдэ ёһото анхарал хандуулагданагүй.

Баргажанай аймагай колхозуудые шалгаад үзэхэдэ, энэ талаар ехэ дутуунууд элирүүлэгдээ. Таряанажалай бригадануудай гэшүүд ходо һэлгэгдэдэг, харюусалгагүй ябадал үзэгдэдэг байна. Ажалай нормо доошолуулха ба зарим хүдэлмэриин түлөөһые ехэдхэхэ, ажалай түлөөһэ буруу түлэхэ, ажалта үдэр гаргашалгые муугаар түсэблэхэ гэхэ мэтэ ушарнууд оло дахин үзэгдэнэ. Тус аймагай колхозууд хамтын суглаанууд дээрэ ажалай нормо ба тэрэнэй түлөөһэн тухай хаража үзэхэдөө, колхознигуудай ажалай бүтээсын показателиие хараадаа абадаггүй, тэрэшэлэн ажалай нормо ба тэрэнэй түлөөһэ хубилгадаггүй байха юм. Гэбэшье, байһан нормые олонхи колхознигууд үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Жэшээнь, Баянголой сельсоведэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Б. Н. Эрдынеев 0,80 га хахалхын орондо 1,15 га хүрэтэр хахалһан байна. Мүн колхозник Д. Мункуев газар хахалалгын нормые 0,80 гектарһаа 1,20 гектар хүрэтэр ехэдхээ. Тэрэшэлэн Б. Лобсанов жаткаар 4,5 га таряа хуряаха нормотой аад, 6 гектар хуряадаг байгаа. Я. Дашиева 4 гектар газарай орондо 6,25 гектар үбһэ сабшадаг һэн. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн О. Очирова борнойлолго дээрэ нормоёо 6,5 гектараар ехэдхээ. Аймагай бусадшье колхозуудта иимэ показательтэй колхознигууд олон. Теэд зарим колхозуудай правленинүүд ажалай нормо, бүтээсые дахин хаража үзэдэггүй байна. Заримууд, жэшээлхэдэ, Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ажалай нормо ба ажалта үдэрэй түлөөһэ хаража үзэһэн болобошье, нормо бага түлөөһыень ехэ болгожо алдуу хэһэн байха юм. 1950 ондо үдхэн ногоотой газар сабшаха нормо 0,40 га байгаа һаань, 1951 ондо тэрээниие 0,30 га хүрэтэр багадхаһан байба. Энэ колхозой бусадшье ажал дээрэ нормонь тэрэ мэтээр багадхагдаһан байгаа.

Хэһэн ажалайнь хэмжээгээр түлэхын орондо, үдэр үдэрөөр түлэдэг ушар зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Жэшээнь, тэрэл Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 1950—1951 онуудай турша соо огородно бригадын (бригадирынь И. И. Ожигова) гэшүүдтэ үдэр бүри 1,25 ажалта үдэр үгтэдэг байгаа. Калининай нэрэмжэтэ колхоз таряа хадаһан колхознигуудта үдэр үдэрөөр, Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз түмэршэ дархашуулда баһа тиимээр түлэдэг байгаа.

Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой учетчик Козулин колхознигуудта ажалта үдэр буруугаар бэшэдэг байба. Жэшээнь, мэхиинэ шэрэһэнэй түлөө 0,80 ажалта үдэр бэшэхын орондо 8 ажалта үдэр бэшэһэн байна. Иимэ ушарнууд олон үзэгдэнэ. Саашадаа ажалай эмхидхэл ба түлөөһэ һайжаруулха, ажалта үдэр үгэлгые гуримшуулха, малажалай ашаг шэмые ехэдхэхэ ба тоо толгойень олошоруулха хэрэгтэ колхознигуудые урмашуулхын тула малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудта — һү һааһанайнь, нооһо хайшалһанайнь, түлнүүдые абажа томожуулһанайнь, ашаг шэмэтэ ба хүдэлмэриин малай амидын шэгнүүрые ехэдхэһэнэйнь хэмжээгээр ажалай түлөөһэ үгэхые колхозуудта дурадхаха гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной апрелиин 19-нэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Теэд Баргажанай аймагай олохон колхозуудта ажалай иимэ түлөөһэн бэелүүлэгдэнэгүй. Сувинска сельсоведэй Калининай, Сталинай нэрэмжэтэ, мүн Ворошиловай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта ажалай түлөөһэнэй принцип сахигданагүй, хүдэлмэриин бүридхэл үдэр бүри нарин нигтаар хэгдэнэгүй, ажалта үдэр буруугаар үгтэдэг байһаар. Жэшээнь, Сувинска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо наг шэбхэ шэрэһэнэйнь түлөө һаалишадта 230 ажалта үдэр үлүү үгтэһэн байба.

Зарим колхозууд малаа таргалуулһанайнь түлөө колхознигуудта ажалта үдэр нэмэжэ үгэдэггүй, тэрэшэлэн малаа турааһанайнь түлөө колхознигуудһаа ажалта үдэрыень дарадаггүй байха юм. Ажалай эмхидхэл ба түлөөһые буруугаар хэһэнэй гэмээр олон ажалта үдэр дэмы гаргашалагдадаг ба тэрэнэй сэн доошолдог байна. Эгээл иимэһээ малажалай зарим хүдэлмэрилэгшэд малай тоо олошоруулхын ба тэрэнэй ашаг шэмэ ехэдхэхын түлөө оролдолго багаар гаргана.

Олон колхозуудта янза бүриин хүдэлмэридэ ба культура бүхэндэ гаргашалагдаһан ажалта үдэрэй тоо бүридхэлые ами аминдань хэгдэдэггүй, тарянажалай бригадын бригадирнууд колхозник бүхэнэй хэһэн ажалые үдэр бүри бэшэдэггүй байна. Жэшээнь, Калининай нэрэмжэтэ колхоздо колхознигуудай ажалта үдэр июнь һараһаа хойшо бэшэгдээгүй ба ажалай дансада оруулагдаагүй байба. Тиихэдэ тус колхозой тарянажалай № 2 бригадын бригадир Дымбренов хэдэн үдэрэй турша соо колхознигуудай хэһэн ажал тодорхойлдоггүй, һарын эсэстэ ажалта үдэрыень бэшэнгүй, хэһэн хүдэлмэриинь тэмдэглэдэг байба. Тиин тус бригадын колхознигууд хэдышье ажалта үдэр олоһоноо мэдэдэггүй байгаа.

Олон колхозуудай правленинүүд ниитын ажалда колхознигуудай хабаадалгые һара бүри хаража үзэдэггүй, хүдэлмэриһөө хулжагшадта хэмжээ абадаггүй, тэрээнһээ шалтагаалан олохон колхознигууд артелиин ажалда хабаададаггүй байгаа. 1951 оной түрүүшын хахадта аймаг дотор 284 колхознигууд ажалта үдэрэй минимум олоогүй. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын үе соо колхознигуудай 14 процентнь ажалта үдэрэй минимум дүүргээгүй байһан юм. Уланай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын үе соо 30 колхознигууд, хоёрдохи үе соо 60 колхознигууд минимумаа мүн лэ олоогүй байшоо. Эдээнэй зариманиинь олон үхибүүдтэй эхэнүүд байба. Үхибүүдэй ясли, садууд ба площадканuудай тэндэ эмхидхэгдээгүй ушарһаа, тэдэнэр колхозно үйлэдбэридэ хабааданагүй.

Олон колхозуудай админи[...]тивно-захиргаанай хүдэлм[...]шэд ажал хэхэ минимум д[...]дэггүй байна. Тус аймагай ко[...]зуудтахи административно-[...]гаанай хүдэлмэрилэгшэдэй а[...] түлөөһэн гуримшуулагдаагүй [...]һаар. Тиигээд эдээндэ үгтэхэ [...]та үдэр үлүүсэ гаргашала[...] 1951 оной түрүүшын хахад [...] эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ 8769 а[...]та үдэр үлүү үгтөө. Жэшээнь, Б[...]гажанай сельсоведэй Сталинай [...]рэмжэтэ колхоз ниитэ ажалта [...]рэй 4 процентые администра[...] захиргаанай хүдэлмэрилэ[...] үгэхэ байһан аад, 7 процент [...] 1007 ажалта үдэр үлүү үгөө. [...]рэшэлэн «Большевик», Уланай с[...]моной Ленинэй нэрэмжэтэ кол[...]зуудта административно-захи[...]най хүдэлмэрилэгшэдтэ үл[...] ажалта үдэр үлүү гаргашала[...]

Баргажанай аймагай колхо[...]та ажалай эмхидхэл ба түлөө[...] буруугаар хэгдэһэн баримта[...] юу харуулнаб гэхэдэ, партиин [...]ком, аймгүйсэдком ба аймагай [...]дөө ажахын таһаг колхозу[...] хэрэгые муугаар хүтэлбэр[...] колхозно байгуулалтын шух[...] асуудал—ажалай эмхидхэл ба [...]лөөһэн тушаа анхарал табид[...] байгаа. Колхозуудта ажалай [...]хидхэл ба түлөөһэ гуримшу[...] бригадануудай составые һэлгү[...] ябадал болиюулха, хүн бүхэнд[...]һэнэйнь зэргээр түлэхэ гурим [...]лүүлэн, ажалай бүтээсэ ехэ[...] хэмжээ абаха хэрэгтэй.

В. ПЛАСТИНИН, ССР[...] Правительствын дэр[...] колхозуудай хэрэгые эрх[...] Соведэй БМАССР-[...] түлөөлэгшын контрол[...]

МҮНӨӨДЭР—АРАДАЙ СҮҮДҮҮДЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР

„СҮҮДТЭ БА ОРОНОО ХҮТЭЛБЭРИЛГЭДЭ ГРАЖДАНИНУУД БУЛТАДАА ХАБААДАХА ЁҺОТОЙ"

В. И. ЛЕНИН.

Советскэ арадай эрхим хүбүүд, басагад

Мүнөөдэр — арадай сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үдэр. Республикын ажалшад арадай судьянуд ба арадай заседательнуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн эрхим хүбүүд, басагадаа нэгэн һанаагаар һунгажа байна. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосовалхадаа манай республикын ажалшад большевистскэ парти ба советскэ правительствода үнэн сэхэ һанаагаа үшөө дахин мэдүүлхэ, советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые дахинаа харуулха байна.

Арадай сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлэй үедэ ажалшадай ажалай ба политическэ эдэбхи улам ехээр дээшэлжэ, һунгалтануудай үдэрые—бүгэдэарадай һайндэрые республикын ажалшад үйлэдбэриин ехэ амжалтануудаар тэмдэглэбэ.

Республика дотор арадай судьянуудта кандидадуудаар 34, арадай заседательнуудта—2400 хүн дэбжүүлэгдэнхэй. Эдэнэр хадаа промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэд юм. Улан-Удэ городой ажалшад арадай судьянарта кандидадуудаар нүхэд Галина Дмитриевна Шишкина, Наталья Ивановна Сабурова, Любовь Николаевна Егорова, Александр Семенович Мороков, Евгения Петровна Кирсанова болон бусад эрхим хүбүүд басагадаа дэбжүүлэнхэй. Арадай судьянуудта кандидадуудаар Бичурын аймагта нүхэр Д. С. Степанов, Курумканай аймагта нүхэр В. Г. Дашинненов, Курумкандa—нүхэр Б. М. Дмитриев, Баргажанда—нүхэр Т. И. Соколова дэбжүүлэгдээ.

Арадай заседательнуудта кандидадуудаар Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан Б. Чимитов, Иволгын аймагай Иволгын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ, Социалистическэ Ажалай Герой Б-Ц Тугутов, Хориин МТС-эй түмэршэ дархан А. Б. Боянов, Улан-Удэ городой оёдолой фабрикын мастер Ц. Гылыкова, паровозо-вагонно заводой слесарь В. М. Маркин, паровозно депогой токарь-новатор Н. С. Набокин ба бусад дэбжүүлэгдэнхэй.

Арадай судьянууд ба арадай заседательнуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэгшэд гүрэнэй ба ажалшадай аша туһада үнэн сэхээр ажаллажа, этигэл найдабаритай болоһон хүнүүд юм.

Эдэнэр хадаа арад зоной гүн дундаһаа урган гараһан, тэрэнэй үнэн сэхэ хүбүүд ба басагад, Эхэ ороной дүлэтэ патриодууд юм.

Манай кандидадууд хадаа промышленна предприятинуудта, колхозуудта ба совхозуудта, сүүдэй органуудта, советскэ эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байхадаа, үнэн сэхэ ажалаараа шалгаржа, ажалшан арадай аша туһада алба хэгшэд байһанаа харуулһан байна.

Арадай судьянуудта кандидадууд ажал хэрэг дээрэ шалгагдамал, политическэ ба юридическэ эрдэмтэй, советскэ хуулиие наринаар сахидаг хүнүүд юм.

Республикын һунгагшад өөһэдынгөө үнэн сэхэ хүбүүд, басагадай түлөө мүнөөдэр голосовалхадаа, советскэ хуули ёһые улам бэхижүүлхын түлөө, Эхэ оронойнгоо улам һалбаран мандахын түлөө, ажабайдалаа бүри һайн һайхан болгохын түлөө голосовалха байна.

Г. Данзанов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һунгуулиин № 7 пунктын бэлэн болоһониие шалгаад, райсоведэй гүйсэдкомой этигэмжэтэ нүхэр С. М. Новак һунгалтануу тухай дүримтэй бүридхэл-тоололгын комиссиин гэшүүдые ба агитаторнуудые танилсуулжа байна.

Ф. Моренецын фото.

Колхозно ажабайдалайнгаа улам бадархын түлөө

Манай колхозой гэшүүд эрхим һаалишан Дулма Цыдендамбаевагаа арадай заседательда кандидат болгон дэбжүүлһэн байна.

Нүхэр Цыдендамбаева хадаа юрын бурядай басаган юм. Колхозойнгоо фермэдэ һаалишанаар олон жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ, һайн ажалаараа шалгараа. Колхозой ниитын зөөриие баяжуулхын, малай тоо толгойе олошоруулхын тула һаалишан Цыдендамбаева үнэн зүрхэнһөө оролдолог юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ даалгабарита 11 үнеэдһээ 11 тугал абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээгээ һэн. Мүнөө жэл үнеэн бүриһөө тугал абажа, түлжүүлхэб гэжэ нүхэр Цыдендамбаева найдуулһан байна.

—Хаанта засагай үедэ үгытэй ядуу бурядай басаган арадай сүүдтэ һунгагдаха гэжэ һанаандашье орохогүй һэн. Эхэнэр хүн харанхы мунхаг байдалда дарагданхай һуудаг байгаа. Советскэ правительствын, большевистскэ партиин, Сталинска Конституциин ашаар би иимэ ехэ найдабарида хүртөө гээшэб, һунгагшадай найдабариие бодото хэрэгээр харюулхын түлөө бүхы шадалаараа оролдохоб, —гэжэ нүхэр Цыдендамбаева мэдүүлнэ.

Нүхэр Цыдендамбаевагай омогорхохо, баярлаханшье буруу бэшэ. Социалистическэ хуули ёһые сахигша арадай сүүдэй заседательда кандидадаар дэбжүүлэгдээд, зоной ехэ найдабарида хүргөөд байна ха юм!

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтдо Цыдендамбаевагай нүхэр наһа бараһан юм. Теэд манай орондо хүн үншэрдэггүй. советскэ засагай халуун анхаралаар хүреэлэгдэнхэй байдаг. Цыдендамбаевагай үхибүүдынь бултадаа һургуулида һуража байдаг. Цыпилма гэжэ ехэ басаганиинь комбайнерой мэргэжэл олоод, колхоздоо хоёрдохи жэлээ хүдэлмэрилжэ ябана.

Дулма Цыдендамбаева үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан аад, мүнөө уншадаг, бэшэдэг болонхой. Мүн хүдэлмэриингөө мэргэжэл дээшэлүүлхын тула зоотехническэ курсада һуралсадаг юм.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгые нүхэр Цыдендамбаева һайнаар үнгэргэжэ байна. Юрэнхыдөө манай колхоз малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр эхилээ. Адуу малаа тобир тарганаар ондо оруулхын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэхэбди.

Манай колхозой гэшүүд мүнөөдэр өөрынгөө үнэн басаган, түрүү һаалишан Дулма Цыдендамбаевада нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхэдөө Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалай улам бэхижэхын, колхозно ажабайдалайнгаа һалбаран бадархын түлөө голосовалха байна.

Шираб Жамсаранов,
Хориин аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Түрэл гүрэмнай улам батажаг

Хаанта засагай үеын хашалан зоболонто байдалые өөрынгөө бэе дээрэ үзэһэн байнаб. 1914 ондо һэн.. Тэрэ жэлдэ ган гасуур болоһон дээрэһээ ахир ургаса абтаһан байгдаа. Хэнэйшье мэдэһээр, тиихэ үедэ гүрэнэй зүгһөө ядаһан тулиһан зондо ямаршье туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй байгаа һэн. Тэрэ жэлдэ Зэдэ нютагай таряаша-малшад үлэн хооһон боложо, хүндэ бэрхэшээл үзэжэ байба.

Тиихэдэнь олоной хэрэгэй түлөө оролдожо, гүрэнһөө таряа талха эрижэ, зууршалга хэһэн байгааб. Тиихэдэмни Троицкосавскын отделэй генерал, атаман Толстихин гүрэндэ харша ябуулга хэжэ, арад зониие хаанта засагта эсэргүү тэмсэл эмхидхэжэ ябанаш гээд, намайе арестовалха. Мензинскэ станицада зараха гэһэн приказ үгэһэн байха юм. Энэ хадаа хаанай хуулиин зэрлиг хатуу байһаниие гэршэлнэ. Ямаршье сүүдэй шиидхэбэригүйгөөр, гэршэ, мүрдэгшэнэрые байлгангүйгөөр хуулиин хиналтада абтаад байхада гомодолтой байгаа бэлэй.

Уданшьегүй дэлхэйн нэгэдэхи империалистическэ дайн эхилжэ, хэһээлтын тэмдэг болгон намайе фронтдо эльгээһэн юм. Революциин үе соогуурше сагаан бандидууд, атаман Семеновтондо мүрдүүлжэ, нилээд бэрхэшээлнүүдые гаталһан байнаб.

Манай советскэ сүүд үнэхөөрөө арадай сүүд мүн. Тэрэ хадаа гүрэнэй, арадай аша туһые үнэн сэхээр хамгаалдаг байна.

Мүнөөдэр бидэнэр гүрэнэй засагай шухала орган—арадай сүүдүүдые һунгахадаа, социалистическэ хуули ёһые, гүрэнэй ба ажалшадай аша туһые, социалистическэ байгуулалтые хёрхоор сахиха хүнүүдэй түлөө голосуудаа үгэнэбди. Бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай түшэг тулгуури болоһон манай социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам бүри бэхижүүлхын түлөө голосовалха байнабди.

Арадай үнэн сэхэ басаган Наталья Ивановна Сабуровагай түлөө үнэн зүрхэнһөө голосовалнаб.

Н. Кузнецов, пенсионер.

Эгээн демократическа сүүдэй түлөө

Мүнөөдэр социалистическэ Бурят-Монголой ажалшад советскэ сүүдэй органуудта үнэн сэхэ ажалаараа шалгарһан түрүү хүбүүд, басагадаа һунгажа байна.

Манай сүүд хадаа хуули эбдэгшэдые гэмнэлгээр лэ өөрынгөө үүргэ хизаарладаггүй, харин советскэ хуули ёһые нарин нигтаар сахижа байхада ажалшадые хүмүүжүүлхэ хүндэтэ үүргэ дүүргэдэг юм.

Би хадаа Улан-Удэ городой Горьковской районой хоёрдохи участогай арадай сүүдые һунгаха һунгуулиин № 1 округһоо арадай судьягай кандидадта дэбжүүлэгдэһэн, большевистскэ партиин үнэн сэхэ басаган, арад зоной интересые үнэн сэхээр хамгаалдаг юристка Галина Дмитриевна Шишкинагай түлөө тус округой һунгагшадтай хамта өөрынгөө голос үгэхэ байнаб.

Галина Дмитриевна хадаа сүүдэй залуу хүдэлмэрилэгшэ болобошье, хүдэлмэреэ шадамар зүбөөр эмхидхэдэг юм. Тэрэ хадаа советскэ засагай ашаар юридическэ дээдэ эрдэмтэй болоһон туладаа теори практика хоёрые зүбөөр зохилдуулан, советскэ хуули эбдэгшэдэй гэмые зүбөөр ба дүүрэнээр элирүүлэн, зохихо зэмынь амһуулдаг юм. Тэрэнэй хүтэлбэреэр гаргагдаһан приговорнууд хододоо зүб байдаг.

Тиимэһээ, манай һунгуулиин № 1 округой бүхы һунгагшадые энэ патриоткын түлөө нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхыень уряалнаб.

К. Мункоева, «Бурмонголлес» трестын инженер.

Ажалай герой—заседательда кандидат

Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд арадай заседательда өөһэдынгөө кандидадаар Социалистическэ Ажалай Герой Буда-Цырен Тугутович Тугутовые дэбжүүлээ.

Нүхэр Тугутов 1890 ондо тус аймагай үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн юм. Тэрэ хадаа баяд ноёдой дарлалта ба мүлжэлгые бэеэрээ үзэһэн байха юм. Тиимэһээ Буда-Цырен Тугутович баяд ноёдто ехээр дурагүйтэдэг болоһон байгаа.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци боложо, советскэ засаг тогтоогдобо. Нүхэр Тугутов советскэ засагай үнэхөөрөө арадай засаг байһые гүнзэгыгөөр мэдэржэ, гражданска дайнда хабаадалсан, түрэл орон нютагһаа харийн интервентнүүдые үлдэн намналгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байха юм.

Буда-Цырен Тугутовичын 1920 ондо армиһаа бусажа ерэхэдэнь, нютагаархиниинь сомоной Соведэй түрүүлэгшээр һунгаһан байгаа. Тэрэ хадаа советскэ хүдэлмэридэ ябахадаа арад зонойнгоо этигэл найдабариие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулдаг байгаа.

Нютагтаа хүдөө ажахын коммуные 1930 ондо байгуулгада нүхэр Тугутов эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, түрүүлэгшээрнь һунгагдаһан байха юм. Буда-Цырен Тугутович долоон жэлэй турша соо колхозой түрүүлэгшын ба таряанажалай бригадын бригадирай тушаал даажа ябаа. Тиихэдээ артелиингээ ажахы ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргаһан байна. Үндэр баян ургаса абаһанайнь түлөө Буда-Цырен Тугутович Тугутовта Социалистическэ Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ 1948 ондо олгогдоо.

Мүнөө нүхэр Тугутов Иволгын сомоной Соведэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Арадай үнэн хүбүүн нүхэр Тугутовай түлөө Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һунгагшадай мүнөөдэр нэгэн һаналаар голосуудаа үгэхэ байһаниинь лабтай.

Л. Бондаренко.

Залуу һунгагшын баяр

Арадай судьянарта болон арадай заседательнуудта дэбжүүлэгдэһэн олон тоото кандидадуудай дунда манай училищиин ород хэлэнэй болон литературын багша Надежда Матвеевна Омбоева ороонхой. Энэ ехэ этигэл найдабариие Надежда Матвеевна социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүгжэлтын тулада үнэн сэхэ ажалаараа олоһон байха юм.

Эдэнэр Надежда Матвеевнагай кандидатурые дэбжүүлхэдээ, урдаа мүн баһа үнэн сэхээр ажаллажа, социалистическэ хуули ёһые нарин нигтаар сахиха байха гэжэ бидэ лаб найдаһан байнабди, найдашьебди.

Мүнөөдэр—арадай сүүдтэ һунгалтануудай болохо бүгэдэарадай һайндэр гээшэ. Энэ үдэр би һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадалсахамни. Тиимэ хадаа коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө ехэ баяртайгаар голосовалхамни. Ухаалан зохёохо, эрдэм һураха арга боломжонуудые манда олгожо үгэһэн социалистическэ Эхэ орондоо эдир залуухан зүрхэнэйнгөө гүн ехэ баясхалан хүргэнэб. Тиигээд манай арадай эрхим хүбүүд, басагадай түлөө түрүүшынгээ голосые үгэхэб.

П. Дондокова, педучилищиин студентка.

Сталинска Конституциин ашаар

Российска Федерациин ажалшад мүнөөдэр арадай судьянарые ба заседательнуудые һунгажа байна.

Би мүнөө 70 наһатайб. Хуушанай хаанта засагай эрхэ байдалые эли тодоор һананаб. Ноёд, баяд засагаа гартаа барнад лэ, олон түмэн ажалшадые мүлжэжэ байдаг һэн. Хаанта Россида арадай түлөөлэгшэд судьянараар һунгагдадаггүй, харин губернаторнууд түрэл гаралаа баяшуулай дундаһаа судьянар болгодог байгаа. Хожомынь судьянарые хүдөөгэй баяшуулай уезднэ суглаан дээрэ һунгаһан нэрэ зүүдэг һэн. Иимэ сүүд хадаа мүлжэгшэдэй хэрэг хамгаалдаг байгаа. Тиихэдэ хуушан сүүдэй системэдэ үгэлгэ эдилгэ ехээр хэрэглэгдэдэг һэн.

Жиирэй хүнүүдэй ажабайдал имагтал советскэ засагай тогтоһонһоо хойшо үндэһөөрөө хубилаа. Советскэ засаг хуушан сүүдэй системые үндэһөөрнь хубилгажа, шэнэ советскэ сүүд байгуулаа. Энэнь үнэхөөрөө арад зоной, тэдэнэй эрхые хамгаалдаг сүүд юм. Советскэ сүүд болбол социалистическэ зөөриие ба социалистическэ хуули ёһые хамгаалдаг.

Советскэ сүүд Сталинска Конституциин ёһоор сэхэ, адли тэгшэ эрхын үндэһөөр, нюуса голосованяар һунгагдадаг байна. Арадай судьянараар бүхы зон эрэ, эмэгүй һунгагдаха эрхэтэй. Урдань эхэнэрнүүд һунгахашье, һунгагдахашье эрхэгүй байһан юм.

Арадай сүүдүүдэй һунгалтануудай үдэр — мүнөөдэр би арадай судьянар ба арадай заседательнуудай кандидадуудта өөрынгөө голос баяртайгаар үгэхэб.

М. Ф. Осадько.

Һунгагшадай нэгэн һанал

Константин Никифорович Павлов Иркутска областиин Балаганска районой үгытэй таряашанай бүлэдэ 1923 ондо түрэһэн юм.

—Минии эсэгэ 3 үхибүүдтэй байгаа,—гэжэ Константин Никифорович өөрынгөө бага наһан тухай дурдана.— Бидэнэр Октябрьска революциин боложо, урдамнай һаруул һайхан үргэн замай нээгдэнхэй үедэ ажаһууһандаа золтой жаргалтай байгаабди.

Тэрэ хадаа ажал хэһэн үеһөө хойшо «Бурлесхимсоюзай» инспекторэй тушаал даажа ябаһан байна.

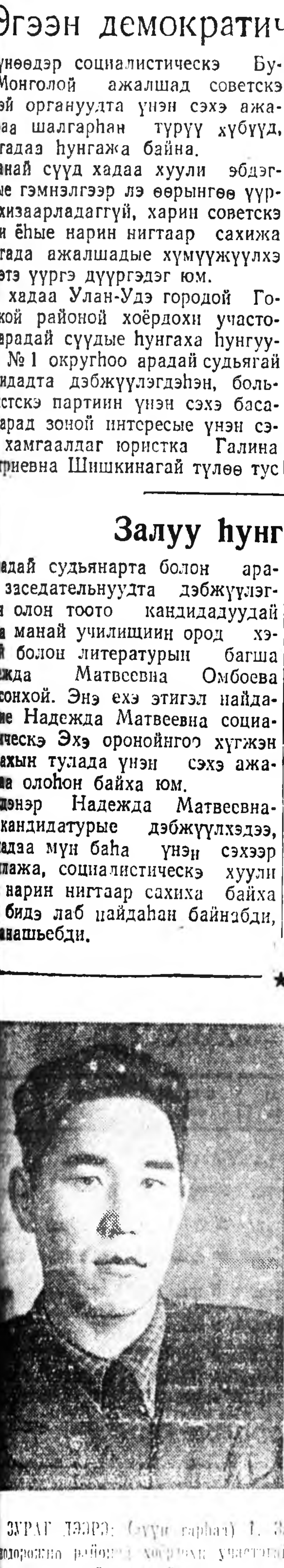
Тиигэжэ байтараа Константин Никифорович Иркутска юридическэ һургуулида ошобо. Тэрэ хадаа тус һургуулиие энэ жэлдэ эрхимээр дүүргэжэ гараа. Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозой гэшүүд аймагай 2-дохи участогай арадай судьяда кандидадаар тэрээниие дэбжүүлһэн байна. Нүхэр Павлов һунгагшадтаяа уулзахадаа иигэжэ мэдүүлээ:

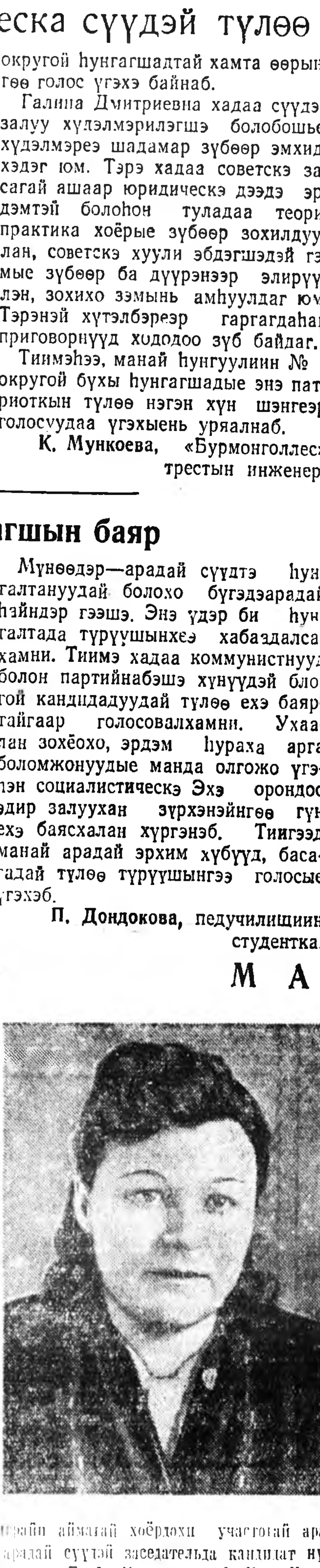
— 1948 ондо арадай судьягай хүдэлмэри тухайгаа тоосоо хэхэдэнь би байлсаа һэм. Тиихэдээ, социалистическэ үмсые, гражданинуудай эрхые хамгаалгын, советскэ хуули ёһые наринаар сахилгын гүнзэгы удхатай байһаниие мэдэһэн байнаб. Тиимэһээ ажалшадай интересүүдые хамгаалха, советскэ хуули ёһые наринаар сахиха гэжэ шиидээд, юридическэ һургуулида ороһон байгааб.

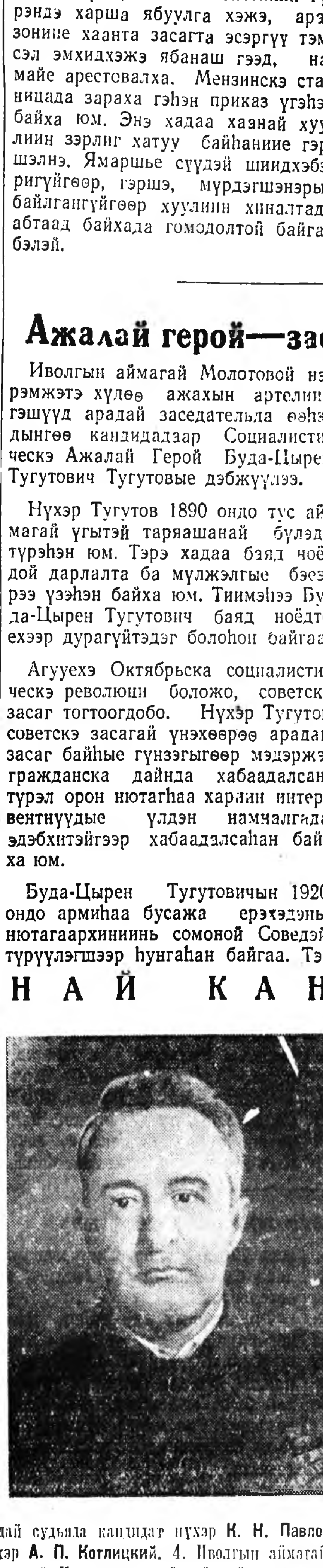
Черемуховска леспромхозой, Энгельсын нэрэмжэтэ, «1-е Мая», «Улаан Эрхирэг» колхозуудай һунгагшад кандидадтаяа уулзахадаа, һунгалтын үдэр нүхэр Павловай түлөө бултадаа голосовалха байһанаа нэгэн һаналаар мэдүүлһэн байна.

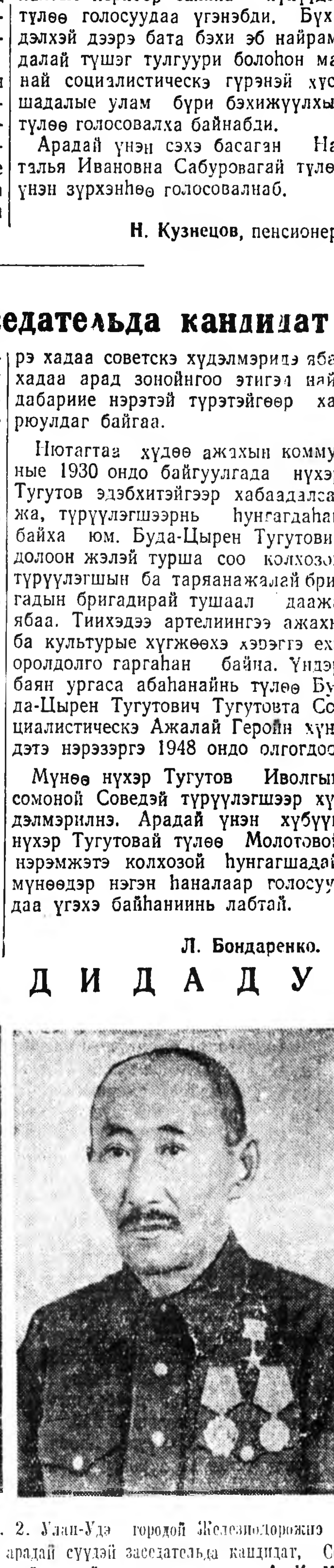
Ф. Моренец.

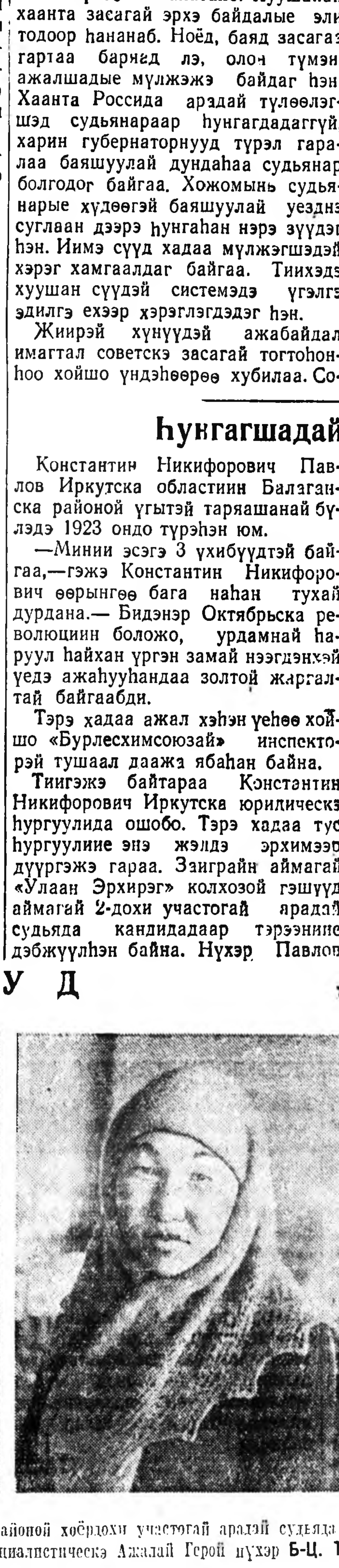
МАНАЙ КАНДИДАДУУД

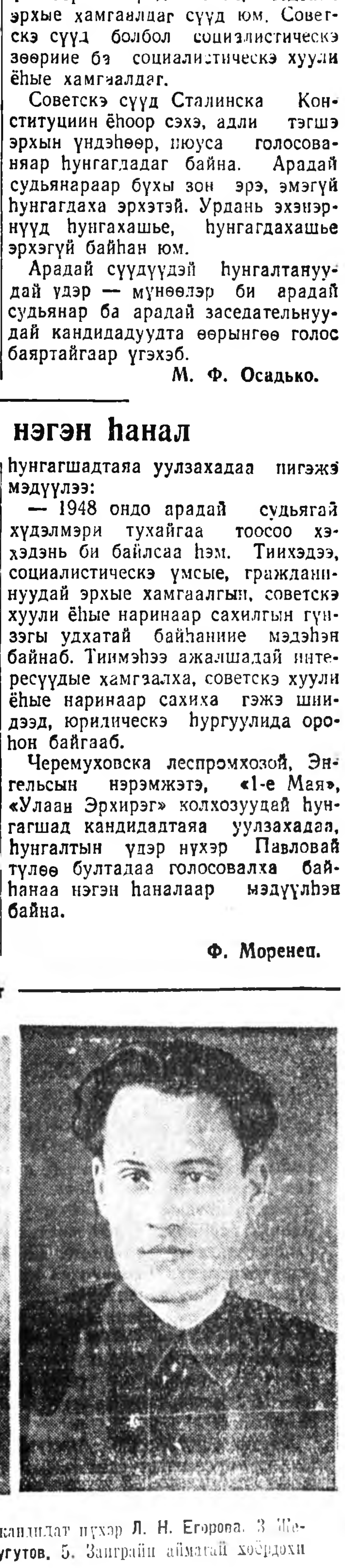

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 1. Заиграйн аймагай хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидат нүхэр **К. Н. Павлов.** 2. Улан-Удэ городой Железнодорожно районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидат нүхэр **Л. Н. Егорова.** 3 Железнодорожно районой хоёрдохи участогай арадай сүүдэй заседательда кандидат нүхэр **А. П. Котлицкий.** 4. Иволгын аймагай арадай сүүдэй заседательда кандидат, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр **Б-Ц. Тугутов.** 5. Заиграйн аймагай хоёрдохи участогай арадай сүүдэй заседательда кандидат **Е. А. Коногорова.** 6. Улан-Удэ городой Пригородно районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидат **А. И. Мороков** гэгшэд.

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКАДА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шанхайдахи нэхэлгэ-ээрэлгын нарин утаһанай цех дотор.

ТАСС-эй фотохронико.

Шанхайска агитаторнууд ба пропагандистнууд

Коммунистическэ партиин Шанхайска городской комитет партиин Центральна Комитедэй тогтоол бэелүүлэн, агитационно-пропагандистска сеть байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэбэ.

Октябрьда абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, 15 мянга шахуу агитаторнууд ба лекторнууд тус городто тоологдоно гэжэ «Цзефанжибао» газетэ мэдээсэнэ. Шанхайдахи бүхы фабриканууд ба заводуудай 72 процентнь, гүрэнэй эмхи зургаануудай ба һургуулинуудай 40 процентнь өөһэдынгөө пропагандистнууд ба агитаторнуудай бүлэгүүдтэй болоо.

Февральһаа октябрь хүрэтэр 9 һарын турша соо Шанхайн коммунистическэ партиин районно ба нютагай организацинууд ажалша хүн зоной дунда политическэ угаа ехэ хүдэлмэри хэбэ. Агитаторнууд американска агрессидэ эсэргүү, Корейдэ туһаламжа үзүүлхын түлөө тэмсэлэй компаниин удхашанарые тайлбарилаа, аграрна реформо хэхэ ябадалда туһалаа. Фабриканууд ба заводууд дээрэ, эмхи зургаануудта ба һургуулинуудта үнгэргэгдэдэг лекцинүүд ба элидхэлнүүдые хүнүүд угаа ехэ һонирхолтойгоор шагнана. Хитадай коммунистическэ партиин 30 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ үдэрнүүдтэ, мүн Хитадай Арадай Республикын тогтоһоор хоёр жэлэй ойн һайндэрэй үедэ үнгэргэгдэһэн лекцинүүд ба хөөрэлдөөнүүдые 610 мянга гаран хүн, тэрэ тоодо 400 мянган хүдэлмэришэд шагнаба.

Арадуудай ахадүүгэй бүлэ соо

Оронии сүлөөлһэнэй һүүлээр Центральна ба Урда Хитадай национальна үсөөнхидэй ажабайдалда угаа ехэ хубилалтанууд болоо гэжэ «Гуанминжибао» газетэ бэшэнэ. Эдэ районуудта мяо, яо, дун, ли гэхэ мэтын национальна үсөөнхидэй 8 миллион гаран хүн тоологдоно. Гоминдановска хархис этэгээдүүдэй эзэрхэжэ байхада, эдэ арад үндэһэтэд зэрлиг муухайгаар дарлагдадаг ба ямаршье эрхэгүй байһан юм.

Мүнөө эдэ национальна үсөөнхидэй түлөөлэгшэд арадай правительствонуудай бүхы шатануудай составта оруулагдаһан ба тэдэнэй дундаһаа хүтэлбэрилхы кадрнууд бэлэдхэгдэдэг болоһон байна. Гоминдановска зонхилолгын үедэ байһан сэбгүүдтэй сасуулхада, тунгово тоһо гүрэнэй худалдан абаха сэн гурба дахин, рисэй сэн—7,5 дахин дээшэлүүлэгдээ. Хүдөө ажахын продуктнууд үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэдэнь правительство национальна үсөөнхидтэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Олон уезднүүдтэ национальна үсөөнхидэй үхибүүдэй һураха һургуулинууд нээгдэжэ байна. Мүнөө Центральна ба Урда Хитадта 300 гаран эхин һургуули нээгдээ, тэдэндэ национальна үсөөнхидэй 27 мянга гаран үхибүүд һуралсана.

Гоминдановецууд Хайнань арал дээрэ национальна үсөөнхидые зэрлиг муухайгаар дарладаг байгаа. Мяо арад үндэһэтэнэй ажабайдалынь илангаяа хүшэр хүндэ байһан юм. Арендын түлбэри болзор соонь түлөөгүй һаа, газар-эзэлэгшэд тарияашадай газар ба эд зөөриень буляан абадаг байгаа. Хонжоо наймаашад гар үйлэдбэридэ хэһэн зүйлнүүдые тон химдэ сэнгээр худалдан абадаг, шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые хэтэрхэй ехэ сэнгээр худалдадаг, урьһаламжа үгэхэдөө тэрэ урьһаламжын хэмжээнэй зэргын процент абадаг байгаа. Мяо арад ниимэ дарлалга тэсэжэ шадаагүй, гоминдановска бандануудта эсэргүү восстани эмхидхээ. Буһалгаа хэгшэдые гоминдановецууд зэрлиг муухайгаар дараһан, мяогой бүхэли деревнинүүдые үгы хэһэн юм.

Мяо арад үндэһэтэнэй 30 мянган хүнэй һуудаг Хайнань аралай сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр, арадай правительство орооһо тарияагаар, малаар ба мүнгөөр хангажа, тэдэниие ехээр дэмжэбэ.

Национальна үсөөнхидэй элүүрые хамгаалгые һайжаруулха, үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Арадай засагаархидай эдэ хэмжээ-ябуулганууд национальна үсөөнхидэй халуун дэмжэлгээр ба баясхалангаар угтагдана.

Арадай гэгээрэлэй амжалтанууд

Хитадай Арадай Республика дотор арадай гэгээрэлдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Һургуулинуудай тоо ургажа, һурагшадай тоо олон боложо байна. Шанхайска муниципалитедэй арадай гэгээрэлэй таһагай мэдээнүүдэй ёһоор, Зүүн Хитадта 1951 ондо эхин һургуулинуудай тоо 109 мянга хүрэтэрөө ургаа, энэнь 1950 онойхиһоо 18 процент ехэ байна, һурагшадай тоо 9 440 мянган хүн болобо, энэнь үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада 38 процент ехэ болоно.

Зүүн Хитадай ба бүхы ороной культурна тон ехэ центрынь Шанхай юм. Мүнөө Шанхайда 1609 эхин ба 244 дунда һургуули бии.

Зүүн Хитадай эхин һургуулинуудай бүхы һурагшадай 80 процентнь хүдэлмэришэд ба тарияашадай үхибүүд юм. Урдань һуралсаха эрхэгүй байһан ажалшадай үхибүүдтэ үдэшын тусхай һургуулинууд байгуулагдаа, тэндэ тобшо программаар һуралсана. Мүнөө эхин һуралсалай үдэшын һургуулинууд Шанхайн 363 һургуулинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэбэ. Тэндэ 50.940 үхибүүд, үнгэрһэн жэлэйхиһээ 9461 хүн олоор һуралсана. Гансахан Чапей, Цзяньин, Янцзыпу ба бусад городуудай хүдэлмэришэнэй районуудта энэ жэлдэ тусхай ниимэ 36 һургуули нээгдээ.

Уһалалга хэхэ хэмжээ-ябуулганууд

Хойто Цзянсуда 1952 оной хабар ашаглагдажа эхилхэ уһалалгын гол каналай хоёрдохи ээлжээнэй барилгын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрээ гэжэ «Гуанминжибао» газетэ мүнөөдэр мэдээсэнэ. Тайчжоу ба Яньчэн районуудай 500 мянган тарияашад эндэ хүдэлмэрилнэ. 170 километрын канал Гаолянцзян нютагһаа ба Хунцзэ нуурһаа Пятчьтанаа хүрэтэр, саашаа Шара далайда эрьеэр үнгэрхэ байна. 7%.600 мянган кубометр газар малтагдаха юм. Тус канал 25 миллион му газар (нэгэ му—1/16 гектартай адли) уһалха байна.

Хэнань провинцида, Аньхуэй ба Цзянсу провинцинуудай хойто талада Хуайхэ мүрэн дээрэхи хүдэлмэридэ хоёр миллион тарияашад хабаадана гэжэ «Женьминьжибао» газетэ бэшэнэ.

Жэл бүри үер болодог Байшаулын губида водохранилищи ноябриин тэн дундуур баригдажа эхилээ гэжэ «Чанцзянжибао» газетэ мэдээсэнэ. Эндэ 160 мянга шахуу хүн хүдэлмэрилнэ. Барилга дээрэ хүдэлмэри һүнишье таһарнагүй. Дутын районуудай тарияашад агууехээр барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. 189 миллион кубометр хэмжээтэй энэ водохранилищи 1 миллион гаран му газар уһалха байна.

(ТАСС).

ООН-эй Генеральна Ассамблейн зургаадахи сесси

Белоруссиин арсалтагүй эрхэнүүдые зүришэн, Аюулгүйн Советтэ Грециие оруулха гэһэн США-гэй һэдэлгэ дахин буруу һүрэбэ

ПАРИЖ, декабриин 13. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Декабриин 6-да болоһон заседаниин һүүлээр, Холбоото Штадууд халаа тэрэнэй нүлөөн доро байдаг оронуудые мэдэлдээ оруулха ба Грецидэ голосуудаа үгэхыень баалахын тула хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна. «Белоруссиие дэмжэхэеэ болёод, Грециин түлөө голосовалхыень урда американска элдэб республикануудые США ехээр хашана» гэжэ парижска «Монд» газетэ декабриин 8-да сэхэ бэшэһээ байгаа.

Бүхы хүн зоной түлөөлэгшэд, журналистнууд ба пленарна заседаниин эхеэр Ассамблейн зал соо дүүрэн суглараһан хүнүүд мүнөөдэрэй пленарна заседаниие ехээр һонирхон хүлеэһэн байна. Американска хашалта Холбоото Штадуудта һайн дүнгүүдые үгэхэ юм гэжэ багсааһан хүнүүд эндүүрһэн байна. Декабриин 6-һаа хойшо үнгэрһэн саг соо, США-гэй делегаци орой хэдэлэн гүрэниие мэдэлдээ оруулжа шадаһан ба Грециин хуули буса кандидатура дэмжэхые хүсэлгүй делегацинуудай тоо урдынхидал адли олон хэбээрээ байна гэжэ голосованиин түрүүшын турта тодорбо. Нэгэдэхи турта Грециин түлөө 28 голос, Белоруссиин түлөө 27 голос үгтэбэ. Удаадахи турнуудта Грециин түлөө үгтэһэн голосуудай тоо нэгэ бага ургажа, табадахи турта 35 болобо. 6-дахи ба 7-дохи турта Греци 36 голос, Белорусси —23 голос абаа. Холбоото Штадууд өөрынгөө кандидадта хэрэгтэй голосуудай хоёрэй гурбан хубиие абажа шадаагүй гэжэ тодороо.

Генеральна Ассамблей тулгардаад байна гэжэ түрүүлэгшэ тэмдэглэһэн ба Аюулгүйн Советэй саг үргэлжын бэшэ гэшүүнэй һунгалтануудые удаадахи пленарна заседани хүрэтэр хойшолуулхые дурадхаһан байна.

Тиин, Белорусска ССР-эй арсалтагүй эрхэнүүдые зүришэн, Грециин кандидатурые хуули бусаар дурадхан баадхаха гэһэн Холбоото Штадуудай һэдэлгэнь США-гэй делегациин зүгһөө хашалтын бүхы арганүүдые ба элдэб мэхэ гохо хэрэглэһэн болобошье, энэ удаа дахин буруу һүрэһэн байна.

Тэрэнэй һүүлээр, Генеральна Ассамблей Мароккодо хүнэй эрхэнүүдые эбдэһэн тушаа Египедэй, Ирагай, Ливанай, Саудовско Аравиин, Сириие ба Йеменэй гомдолнуудые 6-дахи сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын гурбадахи конгресстэ бэлэдхэл тухай

БЕРЛИН, декабриин 12. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын Демократическа федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй сесси хадаа 1952 оной намар Данида эхэнэрнүүдэй уласхоорондын гурбадахи конгресс зарлаха тухай шиидхэбэри гаргаа. Гүйсэдкомой сессидэ хабаадагшад өөрынгөө орон дотор энэ конгресс үнгэргэхые дурадхаһан датска эхэнэрнүүдтэ гүнзэгы баясхалан хүргэбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, декабриин 13. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, анханай рубежүүд дээрэ американо-английскэ интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалалтын байлдаанууды хэжэ үргэлжэлөөд, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр дайсанай самолёдууд зүүн ба баруун эрье дээрэ амгалан хүн зониие зэрлиг муухайгаар бомбодоһон, пулемёдоор буудаһан байна, Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 2 самолёт унагаагаа.

Хойто Кореяын дээдэ һургуулинуудта заняти эхилээ

ПХЕНЬЯН, декабриин 13. (ТАСС). Ким Ир Сенэй нэрэмжэтэ университедтэ, Ким Чагай нэрэмжэтэ политехническэ институтда ба Хойто Кореяын бусад дээдэ һургуулинуудта занятинууд эхилбэ. Гүрэнэй конкурсна экзаменуудые үгэһэн хэдэн зуугаад шэнэ студентнүүд энэ жэлдэ дээдэ һургуулинуудай 1-дэхи курсда абтаба. Дайнай хүндэ байдалда байбашье, бүхы вузуудта һуралсалай жэл болзор соогоо эхилээ. Түрүүшын үдэрһөө эхилээд, студентнүүд эрдэм ухааниие гүнзэгыгөөр шудалха гэжэ эрмэлзэнэ. Занятиһаа сүлөө сагтаа, студентнүүд түхеэрэлгэ ба һуралсалай байрануудые заһабарилна, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые өөһэдөө бэлэдхэнэ.

Дунда һургуулинуудташье һуралсалай занятинууд амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Американска авиациин зүгһөө зэрлиг муухайгаар ходо бомбодуулдаг городууд ба тосхонуудта һургуулинууд бомбоһоо хорохо газар түхеэрэбэ. Зундаа багшанар ба һурагшад хадаа һуралсалай материал шудалхада туһаламжа болохо һуралсалай олон зүйлнүүдые бэлэдхэһэн байна.

Францууска шахтернуудай илалта

ПАРИЖ, декабриин 14. (ТАСС). Мозельскэ шулуу нүүрһэнэй бассейнэй шахтёрнуудай түйлаһан илалта тухай «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Энэ бассейнэй 25 мянган шахтёрнууд салин хүлһэ дээшэлүүлхые ба бусад хэдэн зүб эрилтэ хангахые эрижэ, хэдэн хоног забастовко хэбэ гэжэ мэдээсэгдэһэн байгаа. Профсоюзна элдэб организацинуудта хамаададаг бүхы хүдэлмэришэдэй ябуулгануудай нэгэдэлтэй дашарамдуулан, шахтын администраци хадаа шахтёрнуудай бүхы эрилтэнүүдые бултыень шахуу зүбшөөхэ ба тэдэниие хангаха баатай болоһон байна.

Кэсоной нейтральна зоные американска самоледой дабаһан тушаа

ПЕКИН, декабриин 13. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсснһоо нигэжэ мэдээсэнэ:

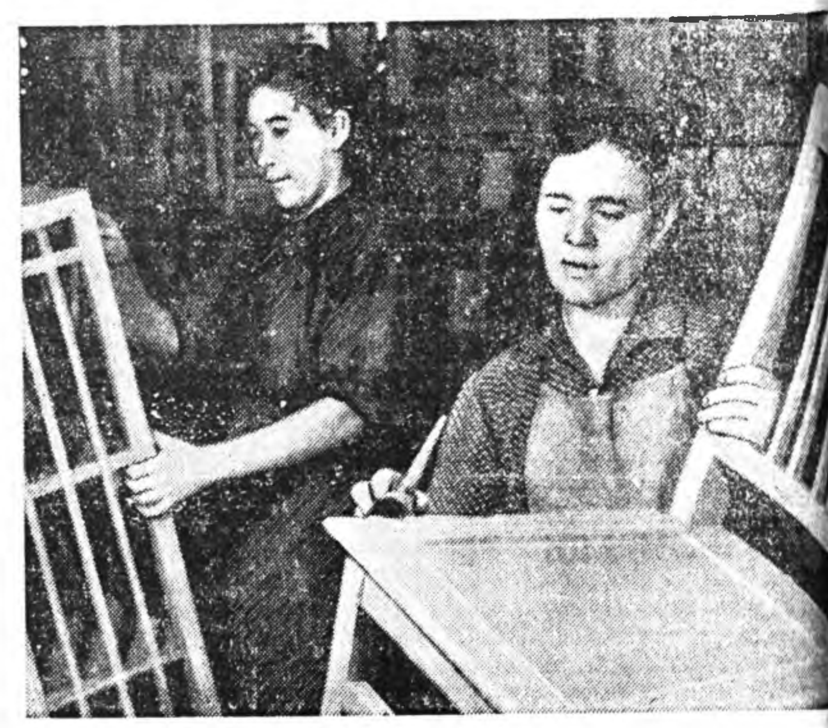
Арсалтагүй ба тодорхой баримтануудай байһан ушарһаа, американска тала хадаа американска агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй самолёт Кэсоной нейтральна зоно тухай хэлсээе декабриин 11-нэй үглөөгүүр эртэ эбдэһэн инцидентын түлөө харюусалга мэдэрнэ гэжэ декабриин 2-то манай талада эльгээһэн бэшэг соогоо мэдүүлнэ. Тус бэшэгые Риджуэй гар табижа, корейскэ Арадай армиин Верховно командалагша генерал Ким Ир Сендэ ба Хитадай арадай һайндуратавай командалагша генерал Пын Дэ-хуэйдэ эльгээһэн байна.

Камигуйн арал дээрэхи вулкан дэлбэрһээр

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 13. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын манильска корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Филиппинын президент Кирино Камигуйн арал дээрэ онсо байдал тогтооһон тухай соносхобо, ушарынь тэндэ Хибок-Хибок булканай дэлбэрэлгэ 9-дэхи үдэрөө үргэлжэлжэ байна.

Тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, декабриин 4-һөө 12 хүрэтэр дэлбэрэлгын үедэ 226 хүн үхөө. Олон хүн зузаан лава ба үнэһэндэ булагдаа гэжэ багсаагдана.

Филиппинын энэ район дээгүүр декабриин 10-да үнгэрһэн хүсэтэ шуурганай үедэ 209 хүн үхөө, 50 мянган хүн гэр байрагүй үлөө, тусхай бэшэ мэдээгээр, 30 миллион долларой хохидол ушаруулагдаа гэжэ корреспондент тэрэшэлэн мэдээсэнэ.

Татьяна Иннокентьевна Распутина, Агриппина Лукпичпа Дегтярёва гэгшэд мебельна фабрикада мебель үнгэлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Мүнөө үдэрэйн нормо 150—180 процент хүрэтэр дүүргэжэ, коллективэйнгээ дунда үргэлжэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ тэдэнэр түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) нүхэд Т. И. Распутина, А. Л. Дегтярёва гэгшэд ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

ОЁДОЛШОДОЙ АМЖАЛТА

Улан-Удэ городой Городской районой промышленна предприятинууд 1951 онойнгоо жэлэй түсэбые дүүргэжэ, ехэхэн амжалтануудые туйлаба.

Жэлэйнгээ түсэб декабриин 5-да дүүргэһэн Горпромкомбинат түрүү предприятинуудай тоодо оролсоно. Тус комбинадай оёдолой фабрика жэлэйнгээ түсэб ноябриин 1-һээ урда тээ дүүргэһэн, ноябрь һара соо жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 472 мянга гаран түхэригэй продукци гаргаһан байна.

Ноябриин даалгабарииe 130.6 процент дүүргэһэн индивидуальна оёдолой цех фабрикынгаа оёдолшодой дундахи мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ цехын бригаданууд барандаа даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэдэг юм. Эсхэгшэ О. Свичикинагай хүтэлбэри... «Эрхим шанарай бригада» ...шадай хубсаһануудые тон урал... бэрээр оёно, ноябрь соо түс... 149 процент дүүргээ. Тус бриг... гэшүүд Кушнарева, Гаврилова, С... дальницкая гэгшэд һара бүриин... даалгабариие 1,5 дахин дүүрг...

Энэ комбинадай бусад цех... мүн амжалтатай һайнаар ажал... Жэшээнь, моривой тоног оёдог ма... терской (даагшань нүхэр Плут)... лэйнгээ түсэбые 209 процент, ...—дархалалгын цех (даагшань ...хэр Воробьёв) 158 процент дү... гэнхэй.

Мүнөө оёдолшод декабрь һара... бүри эршэмтэйгээр ажаллан, ... мянган түхэригэй продукци гар... гэжэ шиидээ.

П. Бадмацыренов.

Газетэ олоор тарагана

«Союзпечатиин» Хэжэнгын отделениин хүдэлмэрилэгшэ В. Найданов аймцентрын ажалшадай дунда газетэ болон журналнуудые олоор тараажа байна.

Нүхэр Найданов мүнөө үедэ «Бурят-Монголой үнэн» газетэ 49 экземпляр, «Бурят-Монгольская правда» газетэ 55, «Бурят-Монгольский комсомолец» газетэ ... экземпляр ба 6 ондоо журнал ... хюулаад байна.

Энэ нүхэр һаяар холын колхо... зуудта гаража, газетэ тараалга... хүдэлмэри ябуулхань.

Ц. Базарсадуев.

Шэнэ жэлэй урда тээхи худалдаан

Шэнэ жэлэй урда тээхи худалдаа үргэнөөр дэлгэрүүлхын зорилгоор, худалдаа наймаанай организацинууд байгша декабриин 15-һаа ёлкын гоёолтонуудые, хүүгэдэй нааданхайнуудые, спорттоварнуудые, хүүгэдэй литература, һургуулиин бэшэгэй хэрэгсэлнүүдые элбэгээр худалдажа эхилбэ.

Улан-Удэ городой магазинууд 7 мянган хэһэг ёлко, 750 мянган түхэригтэ ёлкын гоёолтонуудые, 15 мянган түхэригтэ хүүгэдэй бэлэгүүдые худалдахань

Декабриин 25-һаа январиин 1 хүрэтэр городой ажалшадта хүдөө ажахын продуктнууд элбэгээр ху... далдагдаха байна. Мүн колхоз... гуудта промышленна товар ех... худалдагдаха юм. Колхозно ба... рай дирекци республикын аймагууд... һаа хүдөө ажахын продуктнууд... асарха автомашинануудые ту... нютагуудта эльгээхэнь.

«Росглавхлеб» трест крупчат... гурилаар баригдаһан 20 гаран ... рэлэй зүйлнүүдые худалдаха бай...

И. Гроссман.

Харюусалгата редактор Б. А. ОЧИРОВ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—03747. Типография Управления полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.